

Jubilæumsårsmødet i København 1984

I 75-året for Dansk historisk Fællesforenings stiftelse blev årsmødet holdt i København i dagene 31. august – 2. september. Mødestederne var Nationalmuseet, Rigsarkivet og Christiansborg, og der var 240 tilmeldte deltagere.

Årsmødet indledtes i Nationalmuseets foredragssal med generalforsamling i Sammenslutningen af lokalhistoriske Foreninger kl. 14. Referat bringes i Lokalhistorisk Journal. Kl. 16 fandt Dansk historisk Fællesforenings repræsentantskabsmøde sted.

Dansk historisk Fællesforenings repræsentantskabsmøde i Nationalmuseet den 31. august 1984

Som indledning til repræsentantskabsmødet bragte kontorchef Lise Roepstorff Kulturministeriets hilsen i anledning af foreningens 75-års jubilæum. Derefter gik man over til dagsordenen.

1. Valg af dirigent

Efter forslag fra formanden Vagn Dybdahl blev rigsantikvar Olaf Olsen valgt til dirigent. Dirigenten indledte med at konstatere, at repræsentantskabsmødet var indkaldt i overensstemmelse med vedtægterne. Han gav derefter ordet til formanden for aflæggelse af beretning.

2. Formandens beretning 1983–84

Hjertelig velkommen til dette jubilæumsrepræsentantskabs- og årsmøde i Dansk historisk Fællesforening. Ud over at dette er et jubilæumsmøde, afviger det fra de senere års skik på to måder. Mødet afholdes i hovedstaden, og for første gang afholder Dansk kulturhistorisk Museumsforening og Sammenslutningen af lokalhistoriske Arkiver ikke deres årlige generalforsamlinger sammen med Fællesforeningens årsmøde. Da dette blev besluttet sidste år, bebudede pessimistiske røster, at deltagelsen i Fællesforeningens traditionsrige årsmøde ville blive stærkt reduceret. Dette har imidlertid ikke vist sig at være tilfældet, som enhver kan overbevise sig om ved at gennemgå deltagerlisten. Deltagerantallet er på samme niveau som tidligere, og

den faglige og geografiske spredning er stor. Museums-, arkiv- og foreningsfolk fra hele landet slutter forsat op om DHF's årsmøde.

At der er to generalforsamlinger mindre i år, er på en måde kun en fordel. Det har givet os mulighed for at styrke årsmødets historisk-faglige indhold. En stor del af programmet har således kunne helliges faglige foredrag og diskussioner om lokalhistorien gennem 75 år og dens fremtid. Vi begyndte på dette sidste år, og det vil fortsat være vor linje, at deltagerne skal have en faglig inspiration på årsmødet. At dette er den rigtige vej, kan vi se af, at der vel ikke i min formandstid har været så mange tilmeldte, der ønsker at deltage i alle dele af arrangementet.

Den store tilstrømning vil bevirke, at særlig arrangementerne i Rigsarkivet vil blive præget noget af pladsnød; men jeg håber, at deltagerne vil kunne tage de små ulemper med godt humør. Vi har lagt vægt på, at årsmødearrangementerne ikke skulle spredes over for store afstande, og derfor er vi glade for, at det ved gæstfrihed fra Nationalmuseet, der ellers opkræver betaling for brug af foredragssalen, og fra Rigsarkivet har været muligt at holde årsmødet koncentreret om Slotsholmen i det gamle København.

Fællesforeningen er stiftet i København, men har normalt ikke holdt sine møder her. I en lang årrække skiftede man dog mellem Hovedstaden og provinsen, og jeg vil gerne under drøftelserne høre, om der er synspunkter på stedet for årsmøderne. Vi må dog være klare over, at der, med de mange deltagere, kun er få muligheder. Den gode tilslutning til mødet i år må specielt give anledning til at overveje, om vi ikke lidt oftere skal samles i København. Det storkøbenhavnske område er så rigt på kulturhistoriske seværdigheder, som publikum normalt ikke ser så meget til, at vi let kan lave en spændende afrunding på årsmøderne, ligesom vi i år har kunnet det med besøget på Amalienborg. Dette besøg gør det ud for den ekskursion, der traditionelt har afsluttet årsmøderne; men selv om der kun er tale om et indslag på en timestid, har tilslutningen langt oversteg deltagerantallet i de tidligere ekskursioner. Vi må derfor takke forvaltningen på Amalienborg, fordi der er blevet åbnet for et langt større deltagerantal end først anslået. Deltagerne er blevet delt i to hold, der er dobbelt så store som det normalt tilladte, når Christian 7.'s palæ en sjælden gang har været åbnet for foreningsbesøg. Vi har forsøgt at dele holdene således, at de deltagere, der har en lang

hjemrejse, er kommet på det første hold kl. 14, det tidspunkt, der er anført i det udsendte program. Vi håber, at de storkøbenhavnske og sjællandske deltagere er indforstået med at vise denne gæstfrihed over for de tilrejsende og kan få tiden til at gå til kl. 15. Seværdigheder er der nok at på vejen fra Rigsarkivet på søndag til Amalienborg, så ventetiden behøver ikke at være spildt. Ellers kan man blive på Rigsarkivet og tale med fagfæller. Vi har netop i de senere år lagt meget vægt på, at der skulle være mulighed for, at deltagerne fra de forskellige institutioner og fag skulle have lejlighed til at tale med hinanden og derfor været tilbageholdende med at overfylde programmet med underholdning.

Dansk historisk Fællesforening er som sagt stiftet i 1909, nærmere betegnet den 19. oktober. Vi har dog valgt at fejre jubilæet i forbindelse med det sædvanlige årsmøde. Det er der gode økonomiske og praktiske grunde til. Ideen til oprettelsen af Fællesforeningen kom fra daværende rigsarkivar V. A. Secher. Hans selverkendelse bevirkede dog – som foreningens første sekretær Knud Fabricius skriver – at han afslog opfordringen til at blive foreningens formand. Ikke alle hans efterfølgere i rigsarkivarembetet har haft den samme selverkendelse! – Jeg skal ikke her opregne de mange fremragende historikere og kulturhistorikere, der i tidens løb har gjort en indsats i ledelsen af Fællesforeningen. Det skal kun nævnes, at foreningen ved sin oprettelse bestod af 13 foreninger, 11 museer og 7 arkiver.

Foreningen har ligesom det historiske arbejde i Danmark gennemgået en kraftig udvikling i løbet af de sidste 75 år. I dag har vi 665 medlemmer. Siden sidste årsmøde er der kommet 14 nye arkiver til plus 1 ekstraordinært medlem under SLA samt 6 foreninger under SLF. Endelig har DHF fået to nye direkte medlemmer, nemlig Klassisk arkæologisk Studiesamling ved Aarhus Universitet og Selskabet for udgivelse af kilder til dansk Historie (Kildeskriftselskabet). Jeg byder alle de nye medlemmer velkommen i arbejdet.

Efter sidste årsmøde konstituerede styrelsen sig på samme måde som det foregående år, nemlig med Knud Prange som næstformand, Dorrit Andersen som sekretær og Claus Bjørn som redaktør af Fortid og Nutid. Formand og kasserer vælges som bekendt direkte på repræsentantskabsmødet. Arbejdet i årets løb har uundgåeligt været præget af det forestående jubilæum, både af det praktiske arrangement og af nye udgivelser i jubilæumsåret. To bøger udkommer i forbindelse med jubilæet. Den ene er det længe savnede register til Fortid og Nutid 1949–83, den anden er jubilæumsantologien Fra Fortid og Nutid, som Claus Bjørn har redigeret og skrevet indledningen til. Den er blevet forsinket, men kommer en af de første dage. De genoptrykte artikler er hentet fra årene mellem 1938 og 1978 og viser det opbrud, der har fundet sted i de kulturhistoriske discipliner i dette tidsrum. En artikel er nyskrevet med henblik på antologien,

nemlig Roar Skovmands erindringer om sin tid som redaktør af tidsskriftet 1936–46, en periode, hvori tidsskriftets kvalitet forhøjedes betydeligt.

En tredje nyhed er vi særlig stolte over at kunne vise i dag, nemlig første nummer af det nye tidsskrift Siden Saxo. Ideen til tidsskriftet er kommet fra fire unge historikere, der også er kommet til at udgøre redaktionen, nemlig Bent Blüdnikow, Steen Ousager, Hans Munk Pedersen og Poul Sverrild. Formålet med tidsskriftet er at bringe historieforskningens resultater ud til så mange som muligt. Siden Saxo vil beskæftige sig med dansk historie fra Middelalderen til nutiden, og emnerne hentes både fra lokalsamfundet og fra »den store politik«. Siden Saxo er derfor også af interesse for medlemmerne af de lokalhistoriske foreninger og medarbejderne ved lokalhistoriske arkiver. En række foreninger har allerede hjulpet DHF med at udsende en hvervebrochure for Siden Saxo til deres medlemmer. Jeg håber, at flere endnu vil hjælpe os med at udbrede kendskabet til det nye tidsskrift. Så længe vi endnu har eksemplarer af den smukke hvervebrochure kan den rekvireres hos sekretæren. Senere på året må vi nok fremstille en mere beskeden – og billigere – brochure. Fællesforeningen har store forventninger til interessen for Siden Saxo, og vi er meget taknemlige for, at Ministeriet for kulturelle anliggender har muliggjort tidsskriftets start med en særlig igangsættelsesbevilling.

Fleere andre udgivelser er imidlertid på vej i den nærmeste fremtid. Karl-Erik Frandsens danske, historisk-administrative Atlas udkommer midt i oktober. Hermed vil der foreligge et fremragende hjælpemiddel for alle de historikere, der har brug for at have klarhed over administrative forhold i forbindelse med deres arbejde. Udgivelsen er muliggjort af et tilskud fra Statens humanistiske Forskningsråd. I september regner vi med at kunne lade endnu en bog sende til opsætning. Det er Verner Bruhn, Knud Prange og Eric Mouriers vejledning for lokalhistorikere. Det bliver en nyttig introduktion til emner som kilde- og litteratursøgning, udarbejdelse af manuskript samt opsætning og trykning.

Omkring årsskiftet håber vi også at kunne udsende den nye historiske vejviser. Det er en bog, som alle medlemmer vil få stor praktisk gavn af. I modsætning til sin forgænger, den lokalhistoriske vejviser fra 1978, omfatter den nye vejviser også arkiver, museer, foreninger m.v., der *ikke* er medlemmer af DHF. Desuden vil man i vejviseren kunne finde flere oplysninger ud over adresse og åbningstid, f.eks. oplysning om eventuelle specialsamlinger og om regelmæssige udgivelser.

Mens alt således tegner lyst for de udgivelser jeg lige har omtalt, ligger det tungere med to ældre projekter. Dansk kulturhistorisk Opslagsværk, afløseren for Håndbog for danske Lokalhistorikere, er stadig ikke udkommet, selv om vi sidste år regnede med, at det ville ske i år. Vi må nok se i øj-

nene, at redaktørens tid i den grad er blevet optaget af andre gøremål, at man ikke realistisk kan forvente, at han vil kunne afslutte arbejdet forløb. Styrelsen vil derfor sørge for at finde en ordning, således at værket omsider kan blive færdig. – Heller ikke det næste bind af den hårdt savnede Dansk historisk Bibliografi, som DHF udgiver sammen med Den danske historiske Forening, er det lykkedes at få udgivet. Nu skulle arbejdet omsider være så langt fremme, at vi i efteråret skulle kunne begynde at søge tilskud til udgivelsen. Samtidig vil DHF optage forhandling med de andre interesserede parter (Den danske historiske Forening, Det kgl. Bibliotek og det humanistiske forskningsråd) om, hvorledes arbejdet skal organiseres og finansieres i fremtiden.

Efter at have dvælet ved disse lidt træge sager er det en glæde at vende sig til noget, der udkommer med beundringsværdig præcision, nemlig Fortid og Nutid. I 1983 gik vi over til fire årlige udsendelser, og det har takket være redaktøren Claus Bjørn fungeret godt.

Hovedvægten i Fællesforeningens arbejde ligger således i udgivelsesvirksomheden. Som omtalt sidste år viderefører vi imidlertid også arbejdet med lokalhistorie i undervisningen. Den 2.–3. februar i år holdt vi en konference i Karlslunde om emnet med Søren Ehlers som kursusleder. Deltagerantallet var bevidst begrænset stærkt, således at det var muligt at gennemføre nogle grundige diskussioner, som alle deltog aktivt i. Foruden fra Dansk historisk Fællesforening var der deltagere, der kom fra Historisk Institut ved Københavns Universitet, Institut for historie og samfundskundskab ved Danmarks Lærerhøjskole, de tre historielærerforeninger, amtscentralerne og endelig DKM, SLA og SLF. Konklusionen på konferencen var, at DHF skulle forsøge at planlægge udgivelse af en ny inspirationsbog om emnet, en slags opfølgning af Leif Ingvorsens gode bog fra 1977, der i øvrigt er ved at være udsolgt. Vi håber at kunne holde et nyt møde om sagen med repræsentanter for Dansk Historielærerforening og Foreningen af gymnasie- og HF-lærere i Historie inden ret længe.

Jeg vil ikke undlade at slutte dette korte overblik over vore aktiviteter og planer med at sige, at DHF fortsat gerne også sætter andet udvalgsarbejde igang af fælles interesse for arkiver, foreninger og museer. Forslag er velkomne til enhver tid ligesom forslag om nye publikationer.

Til slut vil jeg takke alle i styrelsen for arbejdet i det forløbne år, særlig redaktør, kasserer og sekretær. En varm tak skal også rettes til Ministeriet for kulturelle anliggender for tilskud til foreningen og til Siden Saxo og til Statens humanistiske Forskningsråd, der altid beredvilligt støtter vore udvalgte.

Der var ingen bemærkninger efter formandens beretning. Herefter fik Knud Prange ordet for at aflægge beretning om Lokalhistorisk Afdelings arbejde:

Jeg kunne sidste år berette, at vi netop da havde fået en bevilling der gjorde det muligt at iværksætte et lokahistorisk serviceprojekt – udarbejdelsen af en kulturhistorisk håndbog for Falster. Det er min kollega på Historisk Institut, Karl-Erik Frandsen der forestår dette arbejde, og det har haft en del medvind i det forløbne år. Der er ikke blot kommet yderligere bevillinger og løfter om praktisk støtte fra lokal side, men det har også været muligt at knytte en arbejdsløs historiker til projektet. Der skal ikke siges mere herom nu, for Karl-Erik Frandsen vil selv fortælle om arbejdet på søndag formiddag. Jeg skal blot tilføje, at hvis andre amter er interesserede i at få udarbejdet et tilsvarende værk, så skal det ikke mangle på god vilje fra vores side.

Det forløbne år har budt på mange forskelligartede opgaver og har givet gode oplevelser. Som censor på Biblioteksskolen var det morsomt at konstatere, at der vist aldrig har meldt sig så mange vordende bibliotekarer til eksamen i lokalhistorie som i år; og det har været spændende at få opfordringer til at skrive om lokalhistorie – ikke blot i danske, men også i svenske og norske værker. En særlig oplevelse var det at være med til at bedømme de 19 historikere, der har ansøgt om et kandidatstipendium. Når jeg blev sat ind i dette udvalg – hvad der iøvrigt er en noget tidkrævende ære – skyldes det, at temmelig mange af ansøgerne fremlagde projekter af lokalhistoriske karakter. Man må nu håbe at et rimeligt antal af de unge forskere får mulighed for at gennemføre disse arbejder.

Det er en væsentlig opgave for instituttet at udsende publikationer, og vi har siden sidste årsmøde kunnet udgive 7 arbejder. Først kom – i samarbejde med Landsarkivet for Sjælland – Erik Nørres Præste- og sognearkiver. Det er en fantastisk nyttig bog om forsvundne og bevarede kilder til lokalsamfundets historie i det 19. århundrede. At bogen er god, har bl.a. vist sig ved at der nu er meget få eksemplarer tilbage på lageret. Vi kan ikke længere sælge den til favørprisen, men 67 kr. er nu heller ikke dyrt.

Den næste publikation var Klaus Egeberg: Til oplevelse af historisk sans. Det er en undersøgelse af de årbøger der er udgivet af tre af de lokalhistoriske samfund, men bogens resultater vil have interesse for alle der arbejder med amtsårbøger. Det ville være en god idé om redaktionerne indkøbte et antal eksemplarer for at bruge dem som udgangspunkt for en drøftelse af mål og midler i deres arbejde. Prisen er 48 kr.

Endelig har vi udsendt 5 småtryk, men da jeg selv har skrevet nogle af dem, skal jeg undlade at fortælle *hvor* gode de er. De er i hvert fald billige. Alle publikationerne er fremlagt i bogudstillingen i Nationalmuseets foredragssal.

Jeg bør nok også sige noget om vores økonomi. Den er som den plejer, dvs. det samme antal kroner som sidste år, og det betyder selvfølgelig en

nedgang i købekraft. Men da jeg sidste år frygtede at bevillingen til studentermedhjælp (den dækker såmænd bare knap 200 timers arbejde pr. år) blev skåret væk i år, så er der grund til at glæde sig over at den blev bevaret. Det skyldes udelukkende en helt ekstraordinær bevilling fra fakultetet – de gode mennesker syntes nemlig at lokalhistorie var sådan en udmærket ting, som fortjente støtte.

Undertiden kan økonomiske nedskæringer virke inspirerende. Da krisen for alvor begyndte at kradsse for to år siden, samlede vi en lokalhistorisk studiekreds af ældre studerende og yngre kandidater. Vi mødes fast én aften om måneden (undtagen i sommerferien) til faglig drøftelse og spandervis af te. På tirsdag starter vi på den 3. sæson; der er ikke faldet en eneste fra – men kommet et par stykker til – så vi er nu 20 mennesker, der udveksler tanker og ideer om lokalhistorisk arbejde. Der er megen opmuntring og glæde at hente i et sådant samarbejde, og ideen kan anbefales til efterfølgelse.

3. Forelæggelse af revideret regnskab

Kassereren Chr. Petersen gennemgik regnskabet for 1983, der godkendtes. I tilslutning hertil udtrykte museumsinspektør Svend Nielsen ønske om at få beretning og regnskab udsendt til medlemmerne inden årsmødet. Formanden Vagn Dybdahl henviste til, at det ikke havde været sædvane; men de medlemmer, der ønskede det, kunne rekvirere materialet.

4. Fastsættelse af kontingent

Kassereren Chr. Petersen foreslog forhøjelse af sektionernes kontingent fra 13.500 kr. til 14.100 i 1985 og uændret kontingent for de direkte medlemmer på 200 kr. Det vedtoges.

5. Indkomne forslag

a. Principper for fordeling af tilskud til de amtshistoriske samfund

Formanden Vagn Dybdahl redegjorde for, at to af foreningerne havde ønsket en diskussion af fordelingsprincipper. Tilskuddet fra Kulturministeriet var indtil i år blevet fordelt efter indstilling fra DHF. Fra i år var der indført en ny praksis, idet ministeriets særlige konto for støtten til foreningerne var udgået af Finansloven, og foreningerne var blevet henvist til at søge om andel i Kulturministeriets del af tipsmidlerne. Efter opfordring fra Sammenslutningen af lokalhistoriske Foreninger havde DHF indsendt en samlet ansøgning på de 22 implicerede foreningers vegne og foreslået den samlede pulje forhøjet fra 130.000 til 150.000 kr.

Samtidig havde man tilbudt at fortsætte med at afgive indstilling om fordelingen. Ministeriet havde herefter tildelt DHF bevillingen med anmodning om at foretage fordelingen selv. Diskussionen om fordelingsprincipperne var gammel, og kernen i den havde altid været, om de store og mere velhavende samfund skulle have forholdsvis mest. Det havde de hidtil fået, idet grundlaget for fordelingen havde været kontingentmassen. Man kunne overveje at lade hver forening få et grundbeløb og lade en større eller mindre del fordele efter særskilt ansøgning til særlige formål. Fordelingen kunne foretages af et udvalg med repræsentanter for DHF og SLF.

Poul Andersen, Historisk Samfund for Sønderjylland, spurgte, om man kunne regne med, at bevillingen fra tipsmidlerne ville blive årligt genkommende. Vagn Dybdahl bekræftede dette. Poul Andersen ønskede endvidere en repræsentant for et af amtssamfundene i et eventuelt fordelingsudvalg.

P. Chr. Nielsen, Skovhistorisk Selskab, oplyste, at hans selskab i år havde mistet sit tilskud på 5000 kr. Vagn Dybdahl meddelte, at Skovhistorisk Selskab ikke var mellem de foreninger, som DHF afgav indstilling om, så DHF havde ikke haft noget med sagen at gøre.

Verner Bruhn, Historisk Samfund for Ribe Amt, udtalte sig også for en repræsentation af amtssamfundene i et fordelingsudvalg. Samtidig ønskede han en modernisering af regnskabsskemaet, der hidtil havde været anvendt ved ansøgninger til ministeriet. Vagn Dybdahl mente også, at skemaet burde moderniseres, og at der burde være to medlemmer fra de amtshistoriske samfund med i udvalget.

b. Andre forslag

Der var ikke indkommet andre forslag.

6. Valg af formand og kasserer

Formanden Vagn Dybdahl og kassereren Chr. Petersen genvalgtes.

7. Valg af to styrelsesmedlemmer

Knud Prange og Jørgen Dieckmann Rasmussen genvalgtes, ligesom de to suppleanter Søren Ehlers og Søren Manøe.

8. Valg af revisor

Peter Kr. Iversen havde ønsket at afgå som revisor. For resten af hans valgperiode, et år, valgtes fhv. landsarkivar Jens Holmgaard. Den anden re-

visor Anders Larsen og revisorsuppleanten Erik Andersen genvalgtes.

9. Eventuelt

Der var intet under dette punkt.

Den følgende dag begyndte de egentlige jubilæumsarrangementer. Årsmødets tema var »Lokalhistorien i dag og gennem 75 år«, der behandlede i foredrags- og diskussionsform i to sektioner. Resumeer af foredrag og indlæg er udsendt med årsmødereferatet til foreningens medlemmer. Sektion 1 samledes i Nationalmuseets foredragsaal, hvor det var landbohistorie, der var emnet. Universitetslektor Claus Bjørn talte her om landbohistorisk arbejde før 1. verdenskrig og amtssamfundenes begyndelse, og efter ham redegjorde arkivar Klaus Egeberg for den nyere lokalhistorie på landet og sognehistorierne. Sektion 2 mødtes i Rigsarkivets Harsdorffsal, hvor det var byhistorie, der stod på programmet. Foredragsholdere var her universitetslektor Knud Prange, hvis oplæg hed: Fra historisk-statistisk beskrivelse til byhistorie, og arkivar Harry Christensen, der talte om byhistorie i dag – fra kilder til fremstilling.

Efter den livlige diskussion i sektionerne spiste deltagerne frokost i ministeriernes marketenderi »Tjæreborg« på Slotsholmen for at samles senere i Fællessalen på Christiansborg. Her skulle der være festforelæsning og uddeling af jubilæumspris. Under stor opmærksomhed talte fhv. kulturminister, hofmarskal Hans Sølvhøj over emnet: Hvordan oplever vi historien? – Derefter uddelte formanden, rigsarkivar Vagn Dybdahl Dansk historisk Fællesforenings jubilæumspris til påskønnelse af en særlig indsats i lokal- og kulturhistorisk arbejde. Prisen tildeltes Claus Bjørn, og formanden motiverede tildelingen med følgende ord:

»Prisen tildeles forskeren, igangsætteren, redaktøren og formidleren *Claus Bjørn*. Da vi i styrelsen begyndte at diskutere, hvorledes 75-års jubilæet skulle fejres, var der almindelig enighed om, at det bl.a. skulle markeres ved uddeling af en pris for en særlig indsats i lokalhistorisk og kulturhistorisk arbejde. Der er mange her i landet, der kunne fortjene at modtage en sådan pris både for en organisatorisk og en videnskabelig indsats, og mange, der har ydet et stort og ofte uhonoreret arbejde i vore medlemsorganisationer. Det kan derfor ikke undre, at mange navne var oppe at vende i styrelsen, før afgørelsen blev truffet med fuldstændig enstemmighed. Afgørelsen skete dog bag ryggen på ét styrelsesmedlem – prismodtageren. Vi er så heldige i styrelsen, at vi tæller et medlem, der både har gjort en bemærkelsesværdig indsats på flere fronter af arbejdet, og som vi på grund af hans alder kan vente os meget af endnu. Vi besluttede derfor, at prisen skulle gives som en særlig opmuntring til Claus Bjørn. Læg mærke til, at det er

en opmuntring til fortsat indsats, ikke en belønning ved afslutning af et arbejde.

Claus Bjørn vil være velkendt for de fleste af de tilstedeværende. Han er 39 år og har siden 1971 været lektor i landbohistorie ved Københavns Universitet. Han er på Københavns Universitet kendt som en fremragende og flittig pædagog, og har i forbindelse med sit arbejde inspireret mange af sine studerende til at skrive speciale inden for landbo- og lokalhistorie. Udforskningen af den brede befolknings historie står i stor gæld til Claus Bjørns virksomhed. Han er selv ophavsmand til en række historiske arbejder inden for dansk landbohistorie i 17.-, 18.- og 1900-tallet.

Allerede som student var han andelsbevægelsens historiker, og fra de senere år kan jeg nævne den velskrevne og inciterende bog fra 1981: *Bonde, herremand, konge*, der skildrer bondens selvpfattelse i 1700-tallet, og de metoder bondebefolkningen tog i anvendelse for at hævde sine interesser, med større held end hidtil antaget. Jeg vil også nævne, at Claus Bjørn i 1982 var redaktør af det store værk *Dansk Mejeribrug 1882–2000*. Heri har han selv skrevet det centrale afsnit om tiden 1882–1914, andelsbevægelsens gennembrudstid. Og nu venter vi spændt på din bog om husmandsrøret i 1840'erne.

Ved siden af den omfattende litterære virksomhed har Claus Bjørn engageret sig stærkt i det uadvendte arbejde som foredragsholder og leder af kurser og uddannelsesarrangementer. I den rolle vil mange af vore medlemmer kende ham. Også i radioudsendelser har han medvirket til at popularisere historien, og om kort tid kommer en større TV-udsendelse, der skildrer historieforskerens arbejdsdag. – Det siger næsten sig selv, at Claus Bjørn også tager aktivt del i det historiske organisationsarbejde. Siden 1973 har han været med i ledelsen af Landbohistorisk Selskab, fra 1983 som formand. Det nye liv, din forgænger pustedes i foreningen, har du gjort til et stormvejr. Her må jeg dog særlig nævne, at du er igangsætteren af det store, bindstærke værk om det danske landbrugs historie der skal komme i 1988.

Siden 1974 har du endelig været medlem af DHF's styrelse, hvor du straks fik til opgave at redigere selskabets tidsskrift *Fortid og Nutid*. Tidsskriftets position er blevet stærkt befæstet i Claus Bjørns redaktørtid. Det er et sted, hvor nye forskningsresultater fra de forskellige historiske videnskaber præsenteres, og hvor der føres en livlig og ofte skarp debat.

Efter at Claus Bjørn havde takket for prisen, var Dansk historisk Fællesforening vært ved en forfriskning i Rigsarkivets læsesal. Dagen sluttede med en festmiddag i Folketingets restaurant Snapstinget. Under festmiddagen blev der bragt hilser fra fællesforeningens tre sektioner. Poul Dedenroth-Schou talte for Dansk kulturhistorisk Museumsforening, Lone Brusch for Sammenslutningen af lokalhistoriske Foreninger og Arne Gam-

melgaard for Sammenslutningen af lokalhistoriske Arkiver. Samtidig blev der overrakt en pengegave fra sektionerne til fællesforeningens fond for særlige formål.

På den sidste årsmødedag afsluttedes behandlingen af årsmødetemaet med et plenummøde i Nationalmuseets foredragssal. Claus Bjørn var ordstyrer, og fire indledere lagde fra forskellige synsvinkler op til en diskussion om lokalhistorien i dag og i morgen. Indlejerne var universitetslektor Karl-Erik Frandsen, museumspædagog Ove H. Nielsen, adjunkt Knud Holch Andersen og arkivar Henrik Fode. En let frokost i Rigsarkivets Harsdorffsal afsluttede de egentlige årsmødearrangementer. På grund af den overvældende tilslutning

til årsmødet måtte frokosten indtages delvis stående; men alt forløb i den bedste stemning.

Årsmødet sluttede ikke med den traditionelle udflugt, men med et besøg på Amalienborg med forevisning af Christian 7.'s palæ. Denne enestående kulturhistoriske seværdighed er normalt ikke tilgængelig for publikum; men årsmødedeltagerne havde fået adgang med særlig tilladelse fra dronningen. Der var meget stor tilslutning til dette arrangement, hvorfor deltagerne måtte deles i to hold. Rundviser på Amalienborg var museumsinspektør Niels Jessen, Rosenborgsamlingen.

Dorrit Andersen